

UCHWAŁA NR /2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 12 stycznia 2026 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Ślonzoki Razem
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z ust. 2 pkt 4 i 8 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215),

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Ślonzoki Razem o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. **z powodu** finansowania Komitetu utworzonego przez tę Partię w celu jej udziału w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., z naruszeniem, o którym mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, a także z powodu nieudzielenia wyjaśnień na pytania Państwowej Komisji Wyborczej.

Uzasadnienie

Partia polityczna Ślonzoki Razem (EwP 376) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076).

Do sprawozdania Partii nie załączono sprawozdania biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej, wybranego

przez Państwową Komisję Wyborczą. Sprawozdanie to nie zostało sporządzone wskutek nieudostępnienia biegłemu rewidentowi przez Partię jej sprawozdania finansowego za 2024 r. wraz z dokumentami będącymi podstawą sporządzenia tego sprawozdania. To działanie Partii stanowi uchybienie, które zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych nie powoduje odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym, partia polityczna Ślonzoki Razem wykazała, że w okresie sprawozdawczym pozyskała przychody w kwocie 1528,61 zł, pochodzące od osób fizycznych. Partia wskazała, że składały się na nie:

- składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę: 987,61 zł,
- darowizny (pieniężne): 541,00 zł.

Partia błędnie wskazała w sprawozdaniu, że powyższe środki wpłacone były zarówno bezpośrednio na bieżący rachunek Partii o nr 58 1600 1462 1876 2421 6000 0001, prowadzony w BNP Paribas Bank Polska S.A., jak i jednocześnie, że zostały one wpłacone do kasy Partii.

Analiza historii rachunku bieżącego Partii oraz zestawienia wpłat i darowizn dokonanych na jej rzecz wykazała, że w złożonym sprawozdaniu finansowym nie ujęto wszystkich środków przekazanych Partii i przyjętych przez nią w okresie sprawozdawczym. Zgodnie z danymi z historii tego rachunku faktyczna kwota składek wyniosła: 1087,61 zł, a darowizn: 673,00 zł, i takie kwoty wykazane powinny zostać odpowiednio w pozycjach 17 i 18 sprawozdania Partii. Łącznie przychody Partii w 2024 r. pochodzące od osób fizycznych wyniosły zatem 1760,61 zł i w takiej kwocie wykazane powinny zostać w pozycjach 13-15 sprawozdania finansowego Partii. W pozycjach 27-29 i 37 sprawozdania wykazane powinno zostać „0,00” zł.

Ponadto na rachunek Partii wpłynęły środki w kwocie 7,70 zł, opisane jako „zwrot niewydanej zaliczki na zorganizowanie kongresu”, oraz 250,00 zł, również opisane jako „zwrot”. Partia nie przedstawiła jednak żadnych dokumentów finansowych potwierdzających rozliczenie pobranych zaliczek.

Powyższe oznacza, że Partia złożyła sprawozdanie sporządzone niezgodnie ze stanem faktycznym, czym naruszyła ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Uchybienia te, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowią przesłanek do odrzucenia sprawozdania Partii.

W okresie sprawozdawczym partia polityczna Ślonzoki Razem posiadała rachunek Funduszu Wyborczego o numerze 95 1240 1330 1111 0011 1658 7577. Mimo wezwania skierowanego do niej przez Państwową Komisję Wyborczą Partia nie przedstawiła historii rachunku bankowego tego Funduszu.

Partia polityczna Ślonzoki Razem utworzyła Komitet Wyborczy w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r., przeprowadzonych w dniu 9 czerwca 2024 r. Zgodnie z uchwałą Nr 48/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 stycznia 2025 r., Partia ta nie dokonała wpłat na rachunek bankowy utworzonego Komitetu Wyborczego. Komitet ten wykazał w sprawozdaniu, że nie miał przychodów, nie poniósł wydatków ani nie ma zobowiązań finansowych. We wszystkich pozycjach sprawozdania dotyczących wpływów, jak i wydatków, wykazano „0”. Komitet nie zarejestrował kandydatów, nie prowadził kampanii wyborczej, nie otwierał rachunku bankowego i nie dokonywał żadnych operacji finansowych, a korzystanie z lokalu, którego adres podany został jako siedziba Komitetu, nie generowało żadnych kosztów, albowiem służył on wyłącznie w celach rejestracyjnych i korespondencyjnych.

Partia polityczna Ślonzoki Razem utworzyła również Komitet Wyborczy w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza, w uchwale Nr 222/2025 z dnia 22 września 2025 r. wskazała, że sprawozdanie finansowe o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c podlega odrzuceniu, z powodu naruszenia

art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, czyli przyjęcia przez Komitet środków finansowych pochodzących z innego źródła niż Fundusz Wyborczy Partii.

Jak jednoznacznie wynika z art. 38a ust. 2 pkt 8 ustawy o partiach politycznych, Państwowa Komisja Wyborcza odrzuca sprawozdanie finansowe partii politycznej w przypadku finansowania komitetu wyborczego tworzonego przez tę partię polityczną, z naruszeniem przepisów, o których mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit. b, c i e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Przepis powyższy ma przy tym charakter kategoryczny i nie pozwala Państwowej Komisji Wyborczej na inne rozstrzygnięcie.

Ponadto w związku z niedoręczeniem przez Partię wszystkich dokumentów określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, niezbędnych do zbadania sprawozdania oraz powstałymi w związku z tym wątpliwościami, Państwowa Komisja Wyborcza – jak już wyżej nadmieniono – zwróciła się do Partii z szeregiem pytań oraz z wezwaniem do doręczenia brakujących dokumentów, w tym historii rachunku bieżącego Partii, oraz historii rachunku bankowego jej Funduszu Wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że zachowując najwyższe standardy szczegółowej analizy, podjęła działania w celu umożliwienia Partii wyjaśnienia wszelkich wątpliwości związanych z jej finansowaniem w 2024 r. oraz wskazania dokumentów potwierdzających zgodność jej finansowania z przepisami ustawy o partiach politycznych, a zatem umożliwienia Partii wykazania, że w 2024 r. pozyskiwała środki wyłącznie od osób fizycznych mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, tj. zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Historia rachunku bieżącego Partii została przekazana Państwowej Komisji Wyborczej w odpowiedzi na ponowne wezwanie, wysłane drogą mailową, po uprzednim skierowaniu do Partii dwóch pism na adres jej siedziby oraz na adres elektroniczny Pełnomocnika Finansowego Funduszu Wyborczego Partii.

Do dnia podjęcia niniejszej uchwały Partia nie udzieliła odpowiedzi na wezwania ani nie przedłożyła historii rachunku bankowego Funduszu Wyborczego, niezbędnej do weryfikacji prawidłowości pozyskanych na ten Fundusz Wyborczy środków w kwocie 11 091,40 zł, wykazanych w sprawozdaniu Partii. Brak odpowiedzi i nieprzekazanie wymaganych dokumentów potwierdzają, że w okresie

sprawozdawczym Partia pozyskiwała środki na Fundusz Wyborczy od podmiotów niespełniających kryteriów określonych w art. 25 ust. 1 w związku z art. 36 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Uzasadnione i racjonalne jest w tym przypadku założenie, że Partia Ślonzoki Razem nie przekazała żadnych wyjaśnień i pełnej dokumentacji, ponieważ z posiadanych materiałów finansowych wynikało, że w 2024 r. przyjęła na rachunek Funduszu Wyborczego środki finansowe z naruszeniem przepisów ustawy o partiach politycznych, powodujących odrzucenie sprawozdania finansowego Partii.

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli Partia nie uzyskała żadnych środków z niedozwolonych źródeł, to nic nie stało na przeszkodzie złożeniu stosownych wyjaśnień i dowodów w sprawie wykazujących i potwierdzających legalność jej finansowania. Partia nie udzieliła takich odpowiedzi na zadane jej pytania, jak i nie przedstawiła niezbędnych dowodów w tych sprawach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2008 r., III SW 7/08). Co więcej, Sąd Najwyższy wskazał, że nie tylko nieudzielenie w ogóle wyjaśnień na pytania kierowane do partii przez Państwową Komisję Wyborczą, ale także ich udzielenie, ale w sposób niepozwalający na stwierdzenie, że jej gospodarka finansowa prowadzona była zgodnie z prawem, uprawnia przyjęcie domniemania, że partia to prawo naruszyła, szczególnie jeśli wskazują na to inne dokumenty załączone do sprawozdania. W kolejnym postanowieniu Sąd Najwyższy stwierdził wręcz, iż brak wyjaśnienia niezgodności finansowych przez komitet wyborczy (analogicznie – przez partię polityczną) rodzi domniemanie faktyczne dokonania naruszeń prawa skutkujących odrzuceniem sprawozdania finansowego (por. postanowienie z dnia 14 października 2008 r., III SW 10/08).

Naruszenie przez Partię art. 25 ust. 1 w związku z art. 36 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z ust. 2 pkt 4 i ust. 1 pkt 2 lit. a tego aktu prawnego, stanowi przesłankę do odrzucenia jej sprawozdania finansowego, ponieważ łączna wartość środków przyjętych przez Partię z naruszeniem wskazanego art. 25 ust. 1 ustawy przekroczyła 1% ogólnej kwoty jej przychodów. Przywołane wyżej regulacje prawne odrzucenie sprawozdania finansowego partii politycznej uzależniają wyłącznie od stosunku środków pozyskanych niezgodnie z prawem do ogólnej kwoty przychodów partii. Po przekroczeniu progu 1% regulacja ta ma charakter kategoriyczny i nie pozostawia Państwowej Komisji Wyborczej swobody decyzji w tej kwestii, np. uwzględniania tego,

czy naruszenie prawa nastąpiło w sposób umyślny, czy też z powodu nieznajomości przepisów. Także, jak stwierdził Sąd Najwyższy, skoro zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia może pozyskiwać środki finansowe jedynie od obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, to ich przyjęcie od podmiotu innego niż osoba spełniająca te kryteria narusza powołany przepis, co według art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 w związku z ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o partiach politycznych, stanowi jednoznaczną podstawę do odrzucenia sprawozdania partii (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 39/04 i III SW 44/04).

Należy podkreślić, że w obu przywołanych powyżej naruszeniach, regulacje prawne narzucają Państwowej Komisji Wyborczej konkretny tryb jej postępowania oraz sposób jego zakończenia. Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia niż wynikające z art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 4 i 8 ustawy o partiach politycznych narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z zasadą praworządności (legalizmu) wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa zaś na podstawie i w granicach prawa powszechnie obowiązującego, respektując jego przepisy. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne ich działania. Celem zasady legalizmu jest bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem.

Trzeba także wyraźnie zaznaczyć, że obowiązek prawny wykazania, poprzez przedstawienie rzetelnej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów i wyjaśnień potwierdzających, że wszystkie środki finansowe pozyskane zostały przez partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, spoczywa na partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Obowiązku tego Partia Ślonzoki Razem nie wypełniła. Odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgowa, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe, są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 dnia sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji

Rzeczypospolitej Polskiej. Co ważne, jawność ta nie powinna ograniczać się wyłącznie do przedkładania sprawozdań finansowych partii politycznych do badania właściwym do tego organom, ale powinna umożliwiać zapoznanie się z gospodarką finansową prowadzoną przez partie każdemu zainteresowanemu (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 czerwca 2013 r., I OSK 513/13; oraz z dnia 18 grudnia 2014 r., I OSK 687/14; a także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 20 grudnia 2016 r., II SAB/Wa 590/16). Z konstytucyjnej zasady jawności finansowania partii politycznych, która znajduje swoje częściowe powtórzenie w art. 23a ustawy o partiach politycznych, wynika zatem zakaz utajniania finansów partyjnych oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o działalności partii (zob. Mirosław Granat (red.), Ustawa o partiach politycznych. Komentarz, Warszawa 2020).

Stosownie do art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, korzyści majątkowe przyjęte przez Partię z naruszeniem art. 25 tego aktu prawnego (11 091,40 zł) podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została przyjęta, zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość (art. 39a ust. 3 tej ustawy).

Za Sądem Najwyższym, który odwołał się do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 13 lipca 2004 r., P 20/03), wskazać należy, że użycie w tym przypadku trybu oznajmującego „podlegają przepadkowi” oznacza działanie sankcji z mocy samego prawa. Innymi słowy przepadek następuje *ex lege*. Z kolei tego rodzaju sankcja, występująca z mocy samego prawa, działa na ogół *ex tunc*, to jest w chwili ziszczenia się niezgodnego z prawem stanu faktycznego. Trybunał Konstytucyjny zwrócił przy tym uwagę, że od czasów starożytnych w europejskich porządkach prawnych obecna jest myśl, iż korzyści majątkowe uzyskane sprzecznie z prawem (*lucrum inhonestum vel illicitum*) nie korzystają z ochrony (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2023 r., II NSNc 187/23).

Na podstawie art. 39a ust. 4 ustawy o partiach politycznych, Partii przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia, w terminie 60 dni od dnia doręczenia jej uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby partii, równowartości środków przyjętych z naruszeniem przepisów tej ustawy. Potwierdzenie wpłacenia równowartości tych środków partia zobowiązana jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku

niedokonania dobrowolnej wpłaty tych środków, wszczęte zostanie postępowanie określone w art. 39a ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

Pozostałe wpłaty na rzecz Partii, tj. wpłaty na jej rachunek bieżący, dokonane były, zgodnie z regulacjami art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i były zgodne z limitem określonym w jej art. 25 ust. 4. Forma wpłat była zgodna z określoną w art. 25 ust. 5 tego aktu prawnego. Ustalenia te potwierdza historia rachunku bieżącego Partii.

Partia polityczna Ślonzoki Razem w okresie sprawozdawczym nie dopełniła obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy. Uchybienie to, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowi jednak przesłanki do odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie złożonego sprawozdania przez Partię, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Ślonzoki Razem przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak